

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.
 „ 1/2 „ 1 „ 60 „
 „ 1/4 „ — „ 90 „

ÎN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.
 „ 1/2 „ 3 „
 — 0 —

Numeri singuratici se vënd
 în Cluj cu 5 fileri, în alte
 locuri cu 6 fileri.

Răvașul

INSERTIUNILE

se plătesc după mărirea locului ce ocupă; fiecare cm. □ costă odată 10 fil., de 2 ori 8 fil., de 3 și mai multe ori 6 fileri.

ADRESA:

„RĂVAȘUL“
 CLUJ, — KOLOZSVAR
 6. JÓKAI-UTCZA 6.

Redactor resp.: IULIU FLORIAN

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. E. DĂIANU

Earăși adunarea „Asociațiunii.“

Toate epocile vieții noastre publice și-au avut criticii sei; și bine a fost că i-au avut. Numai pe lângă o critică serioasă se poate desvolta o viață publică sănătoasă. Una dintre nenorocirile situației noastre nenorocite de acum e și aceea că ne lipsește critica. Lipsa criticii arată ori o mare nepăsare, ori o mare neorientare, ori amândouă deodată.

Ei bine, asta nu poate să mai meargă așa. Cel puțin pe terenul cultural nu. Cât pentru terenul politic, acela e tot așa de desolat, lipsit și de orientare și de critică. Nu este chemarea acestei modeste foi să facă critica situației politice. Poate nici critica stărilor culturale, bisericești, nu se ține de chemarea *Răvașului*. O recunoaștem bucuros. Dar a trebuit, chiar fără voie, să facem o abatere dela linia de conduită ce am propus foi noastre. Și avem deja o satisfacție, că am turburat dulcea armonie a vorbelor goale. Prea arătau superficialitate acele rapoarte încântate de la Timișoara, și nu voiam să ne facem nici de cum complici ai nepăsării, sufocând un glas sincer, care cerea intrare la poarta publicității.

Deodată cu numărul din urmă al *„Răvașului“*, care a făcut atentat la uniformitatea opiniilor publice asupra adunării, a apărut și nr. 18 al *Lucaferului*.

În acest număr revista noastră din Budapesta publică un articol de apărare și raport asupra adunării dela Timișoara. Autorul scrie frumos și laudă din abundență adunarea. Dar cine știe ceti vede, că în fundul sufletului seu are o mare nemulțumire, pe care ori cât ar căuta să o ascundă, pentru considerații de eleganță, nu o poate înnăbuși de tot. De sub vëlul de poesie și romanticism strălucit, pe care autorul îl întinde cu dragă inimă asupra adunării, ca asupra unui simbol de cultură națională, se vënd ici coala pânzele albe pe cari se scriu cu amar negru durerile și nemulțumirile culturale. Printre armoniile imnului întonat în onoarea culturai noastre străbat glasuri stridente de critică, care nu se poate evita cu toată bunăvoința.

„Aici unde s'a adunat fruntea Bănățului și a pelerinat atâta lume străină din toate ținuturile, m'așteptam să vënd o manifestațiune culturală imposantă. Dar m'am înșelat, căci toate au decurs după calapod, singur concertul a ridicat nivelul adunării. Publicul, ce a ostenit în Metropola Bănățului n'a plecat cu nici o idee nouă, n'a părăsit Timișoara mai instruit, măcar că acesta ar fi scopul adunărilor generale...“

Adunarea unei societăți culturale s'ar cuveni să facă mai multă cultură, și întregii s'arbări să-i dea un caracter mai pronunțat național, — să ne lăsăm de veleități aristocratice, că zău nu ne prind(!)

Momentul cel mai frumos al s'erbărilor dela Timișoara a fost concertul...

Programul concertului a fost cam monoton și lipsa corului nu o putem ierta. Spun sincer, eu m'am dus s'aud vestitele coruri din Bănat, dar fost'am în Roma și n'am vëndut pe Papa.

Conferențiarilor dela Timișoara, (Dr. Iosif Popovici și Dr. Blaga), deși ambii sunt oameni cu pregătiri frumoase și au tratat subiecte interesante, n'au fost norocoși, fiind-că timpul nepotrivit, în care s'au ținut a găsit lumea resleată și sătulă de vorbă. —

Êată câte-va mărturisiri sincere ale confratelui dela *„Lucaferul“*, cari turbură și ele laudele »unanime« ale ziarelor.

Despre însuși mersul Asociațiunii de asemenea are câte-va observări, cari tradează aceeași nemulțumire, ce ne paște și pe noi. Citez ună singură:

„Căutând cauzele dormitării din despărțeminte, între multe altele, noi credem că sunt și cele ce urmează: Centrul trebuie să premeargă cu bun exemplu și să fie oare-cum model pentru celelalte. Aici ar trebui să se arete cum are să se lucreze în despărțeminte și s'o facă aceasta, nu în teorie ci în practică... Imprejurările actuale și așa sunt neprielnice pentru a realiza un avânt cultural serios, prin urmare prim-secretarul reales și-ar putea face merite pe altă cale și anume dând o organizație solidă și trainică instituțiunii, a cărei soarte e din nou atârnată de priceperea și munca D-sale.“

Oare va înțelege dl prim-secretar, și comitetul Asociațiunii tendința acestui articol? Oare vor lua seamă de dorința legitimă, care le cere muncă și directivă sănătoasă, sau vor aștepta provocări mai deslușite și critice mai ascuțite? Se sperăm, că vor înțelege. Cât pentru noi vom fi la postul nostru de observatori.

Dela Timișoara.

(Continuare și fine).

Curios lucru, că de chestia secretarului I. cea mai incurcată, n'a cutezat nime să se atingă. S'a trecut peste ea grabnic și neted, ca și când nu s'ar fi întemplat nimic. D'apoi oare nu-i adevărat, că dl Diaconovich n'a satisfăcut așteptărilor legate de postul creat și dotat cu 3000 cor. anual? Oare nu-i adevărat, că în același timp dl I. secr. s'a angajat la 3—4 întreprinderi comerciale — băi, asigurări pe viață, etc. — cari n'au a face cu »literatura și cultura poporului român«? Oare nu-i adevărat, că toată opinia publică a fost indignată de starea la care a ajuns aceasta chestie, și că într'o adunare aproape i-s'a dat vot de blam d-lui I. secretar? În urma acelei nemulțumiri, ce a isbușnit în diferite forme, în sfârșit dl D. a abzis. Comitetul nu i-a primit abdicerea, identificându-se cu ocupațiunile »laterale« ale secr. seu. Peste un an simțind măcar în parte odii ce și l'a asumat, comitetul, fără știrea și învoirea d-lui D. — a revenit asupra demisiunii și i-a primit-o. Adunarea generală dela Baia-mare a luat la cunoștință, rece, dar cu mulțumire, dimisiunea. Doar din delicatetea a propus dl Dr. Braniște o mulțumită fostului secretar, care absentă dela adunare — pentru »serviciile prestate«. S'a primit să nu se mai facă vorbă — și s'a însărcinat comitetul să escrie concurs.

S'a scris concurs. Dar vëndând că sunt candidați, s'au gândit unii cum se pună de nou pe dl D. și au făcut o tâlcuire neîntemeiată a postului de I. secr. pe urma căreia s'a nimicit concursul prim și s'a scris al doilea concurs, cu gândul să concureze și dl D. Atunci s'au găsit concurenți și mai mulți, între cari oameni de valoare literară. A venit apoi sezonul băilor și la Călimănești s'a iscodit un nou plan — să se nimicească și al II. concurs. S'a arangeat intervenția secțiilor literare, — cari încep a-și lua rolul unui for suprem și inapelabil, cari proclamă pentru sine, principiul suveranității — singura putere suverană între bieții de noi, oameni fără drepturi și fără putere — și dl D. rugat cu atâta

paradă, să declară aplicat a-și retrage abdicerea și rămâne secretar I. cum a fost. Adeca nici nu cum a fost, ci cu ocupațiuni laterale — era să scriu »literare« — sancționate de comitet și secții, și cu un modest adaus la salar »conform concursului«, zice raportul comitetului. Adeca conform căruia concurs mă rog? Conform celui-ce s'a nimicit, și la care dl D. nici nu participase?!]

Lucrul acesta singur, abstrăgând dela toate celelalte, ori cât de puțin impoartă 200 cor. când e vorba de »cultura poporului român« — trebuie să o spun că e incorect, și merita să fie relevat. Aș! Cine să-l releveze? Știa doar comitetul — respective diriguitorii lui — de ce a convocat adunarea tocmai la Timișoara — după-ce nu-s'a putut pune la cale în Brașov.

Tendința aceasta însă, de a face din adunarea generală o formalitate goală, care să dea comitetului absolut și să provadă toate propunerile, ce le presentă, cu stampila aprobării, se va resbuna odată, sau asupra Asociațiunii, sau asupra comitetului. S'a răsbnat deja și aci la Timișoara.

Pentru-că era un punct unde ar fi fost chiar în interesul comitetului, ca adunarea să iese din rolul de simplu registrator și să se manifeste.

Înțeleg punctul de a proclama pe distinsul bărbat Alesandru Mocsonyi de președinte de onoare, și în legătură pe domniul Iosif Vulcan și Part. Cosma, de membri de onoare.

Negreșit asupra acestui punct nu avea să se facă discuție. Astfel de propuneri numai dacă se primesc cu unanimitate au prețul ce trebuie să-l aibă. Dar unanimitatea nu se cade a se exprima în tăcere unanimă, ci trebuie se iese cuvintul cineva, afară de referentul oficios, și se pună în cadrul potrivit cu situația proclamarea de preș. onorar a unui bărbat ca d. Mocsonyi, ca și care nu avem ori când și ori unde. Atunci, proclamarea dlui Mocsonyi, și a celorlalți doi domni n'ar fi fost numai o formalitate, ci o manifestație vie și impunătoare.

Dacă s'ar fi făcut lucrul acesta și s'ar fi pus în lumină figura adevăratului om mare, cum este dl Mocsonyi, cred, că nici președintele ad hoc nu ar fi putut să se scoboare, în cuvintul de închidere până la atâta, ca să apostrofeze în plenul adunării pe episcopii bisericeii românești, fiind că n'au putut fi de față la adunare.

S'a cualificat de curaj procedura aceasta; eu o socotesc de o simplă greșală, pe care trebuie să o regretăm. De o parte noi înșine ne dăm de gol înainte străinilor, cari observă, că nu e tocmai așa lucru serios adunarea asta, pentru-că eacă vildicii nu o consideră. De altă parte însuși scopul, ce-l urmărim, se frustrează prin astfel de apostrofări. De fapt episcopul Lugojului, și al Aradului — cei mai apropiați — au fost împedecați de a lua parte lipsind dela residențele lor.

Dar mai este o împrejurare, care pune în lumină foarte rea procedura presidentului. Am înțeles, că un domn, »fruntaș bărbat al națiunii«, se ocupase cu prilejul adunării, cu planul cum ar putea înjgheba o loje francmasonică românească. Domnul din chestiune a fost luat în ris, cu toate acestea lumea se întreabă oare d. președinte n'a fost animat de aceleși sentimente, ca și campionul francmasonismului între Romini? Oare nu și-a aruncat umbra sa sinistră duhul acestei secte primejdioase, atunci când episcopii au fost așa de fără cruțare înfierați pentru faptul, că n'au putut să se presinte la adunare cu acest prilej?

În sfârșit lucrurile acestea se vor mai descurca — eu trec înainte, și constat cu plăcere, că s'a încassat peste 5000 cor. la Timișoara sumă frumoasă, care face cinste Bănățenilor, — dar e și lipsă mare de bani dacă bugetele se votează așa ușor, și adunarea generală se arată așa de docilă și neorientată. — Caracteristic pentru dispoziția adunării e faptul, că a cassat o hotărîre luată în adunarea din anul trecut, și propunerea de cassare a trebuit să o susțină tocmai cel-ce fusese propunătorul hotărîrei cassate!

Mai relevez un fapt de laudă. Adunarea și-a însușit propunerea d-lui Dr. Iac. Radu, de a se

interesa de școalele de *repetiție economice*, chestiune importantă, de care nime nu s'a interesat la noi destul, mă tem însă, că la anu și hotărârea asta se va cassa.

Trec acum la partea neoficioasă și beletristică a adunării.

Concertul s'a ținut Mercuri în 21 Septembrie, ear balul a doua zi seara.

E obiceiul vechiu la »Astra«, ca concertul să fie într'o zi, ear balul în alta. E vechiu obiceiul acesta, dar eu cred, că se va schimba cu vremea. E lucru știut doar, că la concert publicul din provincă mai rar vine și se lasă anume pe bal. Așa a fost și la Timișoara. Motivele economice-financiare nu le caut. Constat numai faptul, că ar fi bine de aici încolo să se împreune concertul și balul și să se țină a doua zi sara. Sara primă să fie destinată pentru conferențieri, exclusiv pentru ei! Destinată pentru conferențieri literare și științifice ar lua prin împărțirea acesteia un nou avânt. S'ar putea trata chestiunile de știință, artă și literatură mai în tihnă, mai cu demnitate. Și ar fi un bun prilej și bună pildă și țărâtimei, care ar asculta cu drag pe cântărilor sei.

Ce frumos tablou ar fi atunci, când s'ar perindea mai mulți bărbați de știință și literă, și-ăr face din sara primă a »Astrei« o adevărată emulație în idei, care tot în folosul »Astrei« și-al poporului român ar cădea! Mai ales tinerilor mai talentați ar fi aceasta un bun îndemn de muncă și un bun prilej de ași descoperi talentele.

Lucrări, — conferențe — mai bune eventual să se prezinte. Așa se face și prin țeri străine.

Concertul Timișoara — ca și ședințele — a fost ceva de șablon și a avut caracter mai mult străin, decât românesc. Ar fi bine să nu umblăm tot în voia străinilor și să nu-i imităm orbește, ci să dăm concertelor și petrecerilor noastre caracter românesc. Și încă ceva. Să ne nizuim ale da prelungă caracter românesc și nota esențială: *timbru local*. Dacă judec din acest punct de vedere, apoi trebuie să constat, că nota caracteristică și cea mai frumoasă a serbărilor din Timișoara: corurile bănățene, au lipsit cu desăvârșire.

Ce sublim și înălțător de inimi ar fi fost o emulație de coruri, cum a fost în Lugoj la adunarea din 1896. Sau cel puțin un cor frumos, cum a fost la »Astra« din Baia-mare.

Dar dacă n'am avut norocul ce să-i faci??. Cu neînțelegeri și cu intrigi cu greu poți răsbi, chiar și atunci, când e vorba de cultura poporului român.

Programa concertului a fost prea încărcată cu piese străine. Și-a fost obositoare mai ales pentru debutante (cari afară de una erau toate Ardelence!), căci una avea 3—4 puncte în program. Așa ceva e plictisitor și pentru public, mai ales, când concertul se începe la 9 ore sara și se sfârșește la miezul nopții, ca la Timișoara.

De altcum despre debutante nu pot scrie decât numai bine. Arcușul Domnișoarei Adelina Piso nu și-a pierdut vraja. Glasul Doamnei Lucia Cosma, — deși nu e mare și puternic —, e duios și dulce. Domnișoarele Mărioara Doge și Valeria Isacu încă sunt tari în ale pianului. Și-au ales deosebite drăguțe românești. Zaharie Bărsan în declarațiunile lui a fost la culme. Satira III. de M. Eminescu a talmăcit-o cu atâta dibăcie și artă, cum nici unul altul.

Concertului i-a dat o deosebită podoabă ofițerimea numeroasă, ce s'a prezentat în frunte cu Escelența Sa von Schwitzer, comandantul suprem din Timișoara.

Balul a fost cercetat de lume foarte multă, așa de multă, încât tinerii aranjeri, cari erau de abia câți-va la primire, au aflat de bine a lăsa publicul să intre necondus de nimeni în sală. Și aceasta numai ca să se știe!! Jocul național »Romana« a lipsit cu desăvârșire. De ce? Nu pot ști motivul apriat. Atâtea știu, că și »Sërba« și »Hora« s'a jucat foarte slab, cu multe greșeli. Atât Domnișoarele, cât mai ales tinerii noștri se mișcau așa de greoiu și așa fără nici un duh în horă, încât priveai cu milă la biata horă! Și pe deasupra era încă ceva străin în sala de dans: O boare recă aristocratică, care cu firea și trecutul Românului cu greu se împacă... Doamne! Ce mai vremuri!...

Raportorul.

Crestături.

— **Dela frații din Macedonia.** În numărul trecut al »Răvașului«, am spus că în Salonic s'a înființat o nouă școală română. Acum aflăm o nouă veste despre frații din Macedonia. În *Calirele* (vilaetul Salonice), unde locuiesc peste 200 familii române, s'a înființat o școală românească de băieți și fete, ear școala grecească de acolo a fost desființată. — Altă veste bună e, că *Rusia, Italia și Germania* au sprijinit din nou înaintea Sultanului de a-și avea bisericile lor curat românești.

— **Conferența interparlamentară și Slovaci.** Ca să știe cetitorii noștri ce e »conferența interparlamentară« le spunem aici, că la conferența aceea s'a adunat

membrii din dietele (parlamentele) unor țeri, pentru-ca să se sfătuiască, cum ar putea să se împace unele dintre diferitele țeri, ca să nu se mai întimplă bătăi. Planul e, ca să se formeze un tribunal de pace, care să judece certele. Dacă toate țerile ar primi planul acesta, atunci mult sânge n'ar rămânea nevărsat și mulți bani ar rămânea n'echelțuiți, pentru-că nu ar fi lipsă nici de multă miliție, ci ar trebui să fie numai atâtea miliție, câtă ar fi de ajuns pentru susținerea ordinii în țară. — În anul acesta — cum am zis — conferența s'a ținut pe pământul Americii în St.-Louis. La conferența aceasta au luat parte și deputații din dietele Ungariei, între cari și contele Apponyi. Slovaci din America s'au folosit de prilejul acesta și au tipărit în limbile franceză, engleză și ungurească un »Memorand«, în care se arată multe nedreptăți, ce li-s'au fac Slovaciilor din Ungaria de către guvernul unguresc. Memorandul acesta a fost împărțit între toți membrii conferenței și contele Apponyi a fost rugat de Slovaci, ca să-și aducă și la cunoștință dietei ungurești. Apponyi n'a avut ce să facă, a trebuit să-și primească. În memorand între altele se scrie, că deputații unguri, cari au mers în America la conferența de pace, ar putea să învețe din America, cum să susțină pacea. În America trăiesc o mulțime de națiuni, și toate se simt bine, căci nici una nu e prigonită și așa e toate peste tot. Slovaci din America cer, ca și în Ungaria să fie egală îndreptățire și să nu mai fie nime prigonit pentru-că ține la neamul și la legea sa. — Vom vedea acuma, ce va face contele Apponyi cu acel memorandum și ce va răspunde guvernul unguresc la aceste și cererile Slovaciilor.

„Un învățat român în Cluj.“

Sub acest titlu foile ungurești din Cluj, spun că dl *Dr. Iosif Popovici*, docent privat pentru limba română la universitatea din Viena, într'o călătorie de studii s'a oprit și în Cluj și a cercetat muzeul etnografic al societății »Eke« în care a aflat multe lucruri interesante și nesperate. Despre unele obiecte din muzeu s'ar fi exprimat dl Popovici înaintea directorului muzeului, *Dr. Hermann Antal*, că au deosebită însemnătate, și cu alt prilej se va opri pe mai mult timp în Cluj spre a le studia.

— Cam atâtea spun foile ungurești și adevăr spun. Faptul acesta însă noavă ne inspiră mai multe observații. Dl Iosif Popovici, e român de aici dela noi, și nu din România, cum se pare a crede autorul comunicatului din chestiune. Și dînsul face călătorie de studii, prin țeară și prin străinătate, nu pe banii statului român, ci pe cheltuiala sa proprie. Astfel de călătorie a făcut dl Popovici în Istria, și prin Bănăta, și va face acum prin Italia. Despre așa numiții »Pădureni«, cari locuiesc părțile marginase dintre Bănăta și Ardeal dl Popovici a scris o carte întreagă, pe temei științific, care se va vedea în curând, când se va tipări. Cu un cuvânt dl Popovici e un adevărat învățat român, cum îl și numesc foile din Cluj, și cu învățătura sa și-a făcut un nume cunoscut în străinătate, și prețuit mai ales în Paris, Lipsca și Berlin. Totuși acest învățat român, cetățean al acestei țeri, n'a ajuns să fie docent la vre-o universitate din patrie, în Cluj s'au Budapesta, ci la universitatea din Viena, unde de altfel mai este un Român, docent pentru literatură românească, anume dl *Dr. Sextil Pușcariu*.

Eată un fapt caracteristic pentru stările din țeara noastră.

Dar mai este ceva. Acest învățat român, care și-a făcut cu scrierile sale renume în străinătate, și care de impune cu știința sa către Ungurilor, destul de preocupat, acest învățat român zic, întocmai ca și colegul său dela universitatea din Viena, *Dr. S. Pușcariu*, a fost printre concurenții la postul de secr. I. al »Asociațiunii«, — post devenit vacant prin abdicarea dlui *Dr. Diaconovich*. Și mirare, Comitetul »Asociațiunii«, întocmai ca și secțiile numite *literari*, ale acestei Asociațiuni, nu au aflat pe nici unul dintre Domniile lor bun de secretar, ci au suplicat la dl Diaconovich, ca să-și retragă abdicarea, și dînsul a fost destul de generos se facă această retragere glorioasă, spre a se închide incidentul.

Eată un fapt caracteristic pentru stările dela Asociațiunea noastră.

Dl *Dr. Popovici* de altfel, și ca neseclar a făcut la comitetul Asociațiunii propunere pentru o lucrare literară mare: studiarea *dialectelor române* din țeară, pe baza unor cercetări minuțioase prin toate părțile locuite de Români. Și când dl *Dr. Popovici* propunerea de propunere aceasta în biroul »Asociațiunii« a putut reflecta ce tot dreptul: eată am venit, eu necualificatul, la D-v. cei cualificați, să vă fac o propunere pentru studiarea limbii române....»

Atâtea apropos de învățatul român în Cluj — spre a ne servi de învățătură.

Dar a servi de învățătură și cu o parte din ocupăm și de un învățat Ungur, *Dr. Hermann Antal*. Dînsul este directorul muzeului soc. »Eke«, și dînsul l'a și arangeat, cunoscut fiind ca cel mai bun *etnolog* la Unguri. Dl *Dr. Hermann* știe și

românește, e născut în Scheiul Brașovului. Cetește multe lucruri românești, și spunea că era să fie propus într'o vreme de membru corespondent al Academiei române. Poate că dînsul a dat notița din vorbă, publicată în foile ungurești. Ei bine, acest învățat Ungur, cu care s'a întreținut dl *Dr. Popovici* în muzeul din Cluj la locuște în Cluj, ci în Budapesta. E profesor la institutul pedagogic de acolo. Dar vine în fiecare Sâmbătă la Cluj, unde ține prelegere la universitate din etnografie, și plinește agendele de director al muzeului.

Eată cum știu Ungurii prețui pe învățații lor, și în asemănare cât de puțin și-i bagă în samă Românii pe ai lor.

Răsboiul din Asia.

Departa în Asia-răsăriteană să petrec lucruri înfricoșătoare. Rusia și Japonia se luptă groaznic între sine, pentru domnirea Asiei-răsăriteane și cu deosebire pentru stăpânirea preste țerile Corea și Mandjuria și preste orașul Port-Arthur, care e cheia Oceanului.

De ani de zile Japoniezii au făcut în tăcere pregătiri pentru răsboiul cu Rusia, — și când în anul trecut au provocat Rusia să se depărteze din Mandjuria, ei erau pregătiți de răsboiu, — nu tot așa însă Rușii. Erumpând răsboiul, — Rușii au fost în cea mai mare încercătură. Armata marină nu le era bine pregătită, armata de uscat nu aveau destulă în Asia.

Pe mare, Rușii au suferit înfrângeri preste înfrângeri, — și starea le-a devenit și mai încurcată, când și-au pierdut comandantul, pe generalul *Macaroff*. Anume un vapor de răsboiu a dat preste niște mine de sub apă și a marinar, pe cel mai bun comandant al Rusiei. După nefericirea aceasta armata maritimă a Rusiei s'a retras încetul pe încetul în Port-Arthur.

Pe uscat încă nu au fost Rușii mai norocoși. La începuturile n'au avut comandant bun, căci locțiitorul țarului, *Alexieff*, s'a dovedit lipsit de tactică cuvenită. A fost trimis în urmă de comandant bun, generalul *Kuropatkin*, dar armata sa a fost inferioară armatei japoneze, pentru aceea el tot ce a putut face a fost să se retragă. S'a retras necontentit — cu pierderi mari. Până acum stau mai bine Japoniezii, — ei sunt mai aproape de casă și deci se pot vedea mai bine și cu oameni și cu material de răsboiu. — Acum armatele de pe câmpul de răsboiu stau astfel: Rusia are 250.000 de oameni și 800 tunuri, Japonia 250.000 oameni și 1000 tunuri.

Eată știrile cele mai nouă:

Dela Port-Arthur vin știrile cele mai contrazicătoare. Unele vestesc, că în scurt Port-Arthur va cădea în mâna Japoniezilor, — după altele Rușii stau încă bine și au respins atacurile din urmă ale Japoniezilor. Să mai vestește, că comandantul Port-Arthurului, *Stössel*, a depărtat din oraș femeile și copii, ca așa armata să aibă nutrement pe mai multă vreme. — Fapt e, că Rușii au pierdut unele întăriți din afară.

Pe uscat Rușii se retrag necontentit, făcând loc Japoniezilor. Nu se știe cauza pentru care se retrage *Kuropatkin*; poate, că nu se încrede în puteri și așa vrea să câștige timp, — dar se poate, că vrea să atragă pe Japoniezi tot mai tare, ca așa din ce în ce să-i slăbească și să-i depărteze de timpul Oceanului și tot odată vrea să-și țină pe timpul Oceanului puștiul asiet. — Un comandant rus, *Romanow*, întorcându-se rănit de pe câmpul de răsboiu, se exprimă nefavorabil despre armata rusă. El zice, că Rușii cu tot eroismul lor nu vor putea raporta nici o învingere, până ce nu vor fi provăzuți cu tunuri bune și cu munițiune din ajuns. — Nici armata japoneză nu a duce chiar bine, căci suferă pierderi mari din cauza unei boale numită »Beri-beri«. Fiecare vapor, ce pleacă spre Japonia, duce sute de ostași morboși. Ca să se vază, cât de mari sunt pierderile în urma acestei boale, amintim, că diviziunea japoneză a 11-a a pierdut așa de mulți oameni, în cât a încetat de a mai exista ca trupă capabilă de muncă. — Din cauza asta Japoniezii nu-și pierd speranța ci luptă cu o cutezanță și cu o vitejie cum nu s'a așteptat nime dela ei. — De altă parte însă și Rușii se țin cu tărie. Țarul a declarat, că până să nu se află în imperiul său o rublă și un ostaș, nu se va lăsa învins.

Japoniezii alcătuiesc cete mari de Chinezi, și le înarmează. Să știe, că China e împărăția cea mai mare (are peste trei milioane de locuitori tot de rasă galbină ca Japoniezii,) dar e slab organizată, așa că cu toate, că guvernul chinez a declarat, că nu va face parte dintr-o parte luptătoare, locuitorii fac ce vreau, — și se pare, că ar părtini pe Japoniezi, ceea ce ar fi în pierderea Rusiei.

Ca armata rusă să poată lucra mai ușor, a fost împărțită în două părți: una va sta sub

conducerea lui Kuropatkin, cealaltă sub conducerea generalului Grippenbergh.

Cea mai însemnată veste, care ne atinge și pe noi Români, e că Țarul a dat ordin de plecare spre Asia și acelei părți a armatei sale, în care în majoritate sunt *Românii din Basarabia*. Așa dară în curând vom aduce dureroasa știre, că pe câmpiile Asiei să varsă sânge românesc — pentru interese străine. — Nu e pentru întâia oară când Români luptă pentru interese străine!

Acesta e motivul, care ne îndeamnă, să scriem și noi despre războiu.

Credem, că împlinim o dorință a cetitorilor noștri, aducând știri mai amănunțite despre decursul războiului.

CĂRȚI DIN ORI CE PĂRȚI.

— **Murės-Dateș**, 21 Sept. s. n. 1904. *Mult bine pot face puțini buni împreună!* Strălucită dovadă despre această ne este comuna M.-Dateș din apropierea Ludoșului. Căci deși e mic Dateșul, numărând abia 120 familii, totuși a dat dovadă despre vrednicia sa, a arătat, că știe să jertfească, când e vorba de preamărirea lui Dzeu, și creșterea bună a fiilor săi. Ori ce comună, ori ce popor se poate judeca mai bine după așezămintele sale: biserică, școală etc. Mergând în o comună și văzând biserica și școala, poți cu tot dreptul să judeci — și încă negreșind — vrednicia locuitorilor acestei comune.

Sunt abia 4 ani (1900) de când s'a dat menirea sale frumoșica biserică, și astăzi Dateșenii, au și o școală frumoasă, tot din cărămidă arsă, ca și biserica, o școală care cinste ar face și unui orașel. Jertfa Dateșenilor, — fără materialul de lipsă la zidirea școlii fu de aproape 2600 cor. Ziua de mare sărbătoare a dateșenilor fu hotărâtă îndată după terminarea zidirii, pe 21 Sept. (Nașterea P. C. V. Maria). În această zi dimineața sosi protopopul tractului P. O. Nic. Solomon și preoții O. D. R. Orbean din Iclânzel și O. D. I. Boer din Lechința. Celebrând s. liturgie susnumiții și On. Vas. Anghel, preotul din Dateș, însoțiți de preotul Șomeștelnicului O. D. Petru Cristea, ca diacon, cântările liturgice le execută un cor compus din câți-va învățători. La sfârșitul s. liturgii P. O. Nic. Solomon, ținu o predică despre însemnătatea sărbătorii și în locul al doilea despre datorințele mamelor către fii lor. Spune, că după copii se cunoaște mama, ca pomul după roadele sale gustoase sau pădurețe; ca vița de vie după struguri; ca grădinarul după florile din grădină, ca țaria flacării după lumina sa.

După săvârșirea s. liturgii trecem la școală. Aici după sfințirea apei și botezarea poporului adunat în frumos număr, părintele protopop din nou predică, pornind din cuvintele reginei-poete Elisabeta a României: »Nu trebuie țermuri mari, ci inimă mare« despre însemnătatea și necesitatea școlii.

Amândouă predicile au fost ascultate cu atențiune, și au stors lacrimi.

La 4 oare p. m. amăsurat programului-înviat era să se țină adunarea despărțământului Ludos al »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român«; dar, — și acest »dar«, de n'ar mai fi — nu s'a ținut.

La 7 oare sara să începu petrecerea aranjată în școala acum sfințită, în favorul școlii.

Mulți, nu participară, — poate din cauza timpului nefavorabil. Cu toate acestea petrecerea a succes pe deplin, având pe lângă câștigul moral, și venit curat, material de 40—45 cor.

Laudă părintelui N. Anghel, care știe conduce atât de bine turma și-și încredințată. Onoare Dateșenilor, cari ascultară și urmară sfaturilor și învățăturilor capilor săi.

Eată dovadă, la cele zise la începutul scri-soarei mele, că: »*Mult bine pot face puțini buni împreună!*«

Slugească altora de pildă!!

Participant.

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ

Pentru noua biserică din Cluj.

La fondul bisericii nouă din Cluj a mai dăruit: Nr. 166. *Anastasia Band n. Crișan* din Cluj—Mănăștur 10 coroane.

D-zeu să-i răspundească!

— **Episcopul Lugojului Dr. Vasile Hossu**, a plecat la Roma spre ași face reverința la S. Sa Papa Pius X. După cum suntem informați Il. Sa la reîntoarcere va cerceta pe episcopul Nagel din Triest, dimpreună cu canonicul Dr. Szmigelski. Noul Episcop al Triestului, Tr. Nagel e iubit de toți, pentru-că între felicitările neamuri, ce se află în Triest știe să susțină pacea și dragostea frățască. Prima epistolă pastorală, dată înainte cu 2 ani Ep. Nagel a publicat-o în 5 limbi.

— **Iubileul școlilor din Blaj.** »Unirea« scrie: La *desele întrebări*, ce ne vin referitor la sărbările iubile a școlilor din Blaj, suntem autorizați a răspunde, că în vederea miseriei mari, ce bântue în poporul românesc, sărbările iubile, cât și deschiderea mesei studenților, s'au amânat«. — Trist de tot!

— **»Libertatea« din Orăștie**, va avea un nou proces de presă, anume pentru »*Roata dela Belgrad*« poezie de V. E. Moldovan. Dl Moldovan se știe, că se află acum în temnița din Cluj pentru procese de mai înainte.

— **Nou avocat român.** Dl Dr. Camil Velican în 1 Octomvrie a depus cu succes cenzura de avocat la tabla reg. din Murēs-Oșorheiu. După-cum suntem informați, cancelaria advocațională și-o va deschide în Alba-Iulia.

— **Părintele I. Moța** din Orăștie, care a fost osândit pentru articolul »A murit Matia și cu el dreptatea«, împlinindu-și pedeapsa de două luni în temnița din Cluj, a fost eliberat în 1 Octomvrie st. n.

— **Un Român mort în America.** Ioan Zăbăilă din Reșița-montană a plecat în America înainte de aceasta cu un an, lăsându-și acasă soția și două copile. S'a așezat în Canton, unde câștigă bani frumoși în o fabrică. Sărmanul însă n'a avut noroc, ca să poată lucra mult pentru iubita sa familie. În 17 Iulie seara plecând dela fabrică a fost atăcat de niște blăstămați, — cari se vede, că au știut, că el în ziua aceea a încassat simbria de pe mai multă vreme, — i-au luat banii și omorându-l l'au aruncat sub roatele unei locomotive, care l'a sfâșiat în două. — Prietini din America ai nefericitului compatriot au făcut o colecție de 28 de dolari și i-au trimis în tristatei familii.

— **Cununii.** Dl *Nicolau Radu*, din Șard, anunță cununia sa cu Dșoara *Maria Pepenar*, ce se va celebra în biserica parochială gr.-cat. din Barbateii-sup., în 9 Octomvrie 1904 la 3 oare d. a.

— Dl *Dionisiu Florianu*, căpitan și *Marianne Florianu* născ. *Wiehart*, căsătoriți. Viena în Octomvrie 1904.

— **Adunarea despărțământului Cluj** al »Asociațiunii« se ține Duminică, în 9 l. c. la 3 oare d. a. în casină. În această adunare se va face alegerea unui comitet pe un nou period de 3 ani. Sperăm, că publicul se va interesa, ca desp. să iee un avânt.

— **Masa studenților** universitari români s'a deschis Joi, în 6 Octomvrie, în sala cea mare a casei parochiale din Cluj (Jókai u. 6.) După cum am anunțat în semestrul acesta masa are 20 membri studenți. (Unul *George Trif*, a lipsit din greșală din listă.)

— **6 Octomvrie**, ziua martirilor maghiari din 1848—49 s'a serbat și în Cluj. În vorbirea festivă, rostită în sala redutei s'a accentuat și cu acest prilej, »perfidia naționalităților«.

— **Contele Tolstoj și Regina României.** Distinsul scriitor rus Tolstoj a scris Reginei României, că în luna lui Octomvrie nu o poate cerceta la Sinaia, din cauză că: — »Doi fii ai mei se luptă pe câmpul de războiu și neliniștea, ce o simt pentru soartea lor, nu-mi dă un minut de odihnă«. — Al treilea fiu al lui Tolstoj încă e pe câmpul de războiu, — ca raportor de ziar.

— **Cinstiți sărbătorile!** În ziua de Sfântă Măria-mică s'a întâmplat o mare nenorocire în Cluj. În calea Rákoczy săpau mulțime de lucrători făcând șanț afund pentru-ca să așeze acolo țevi pentru apă de beut. Deodată într'un loc pământul se surpă și un lucrător e îngropat de viu în pământ. Cu toată graba, ce s'a pus întru a-l scăpa, nenorocitul n'a putut fi mântuit. Până l'au desgropat a murit între chinuri grozave. Strigătele lui înăbușite au amuțit curând umplându-i-se și gura cu pământ.

Acest tiner nenorocit, Ioan Șutea, din Măciș, era Român. El avea în acea zi sărbătoare mare. Un unchiu l'a și făcut băgător de seamă, să nu meargă în ziua aceea la lucru, că-i sărbătoare. El totuși s'a dus, spre nenorocirea lui. Din acest trist prilej ni-s'a trimis următorul vers plin de învățătură pentru poporul nostru:

S'a dus vestea și'n Mășca, că tinerul drăgălaș, Ioan Șutea, nu mai este, Mercuri trecu fără veste! Maica lui oarbă, bătrână, perzându-și dreapta mână, plânge, plânge și suspină durerea ei nu salină! Oh! canal afurisit, moartea'n tine, mi-am găsit, într'o mare sărbătoare mi-a apus al vieții soare. Creștinilor învățați, în sărbători nu lucrați, căci banii, ce-i dobândiți sunt cei mai nenorociți; nu vă-aduc bine la casă ci ei vă iau de pe masă câștigul din zile bune. Sfânta scriptură așa spune! Tinere nefericit, de grea moarte ai murit, de viu ai fost îngropat, sufletu'n pământ ț-ai dat! Ce moarte n'fiorătoare într'o mare, și prea mare sărbătoare, rumpenise inima, privind tristă soartea ta! Tinere sufletu'teu, acum e la Dumnezeu, de unde privind în jos zice un rămas bun dios: iubită maică te las, cu lacrimi pe al tău obraz, știu că ești nefericită și de vedere lipsită; doisprezece ani trecură, decând, câte-o

îmbucătură ț-au întins mâinile mele, udată cu dor și jele; Dumnezeu fie cu tine, nu mă uita nici pe mine. Dacă cumva ț'a greșit iartăți fiul cel iubit! Iubit frate, soră dragă, moartea-mi crudă, ne desleagă Domnul sfânt cu voi se fie, eu azi trec la vecinicie! Voi cu toții dimpreună, ajutați pe maica bună, și-mi dați vorbă de iertare cea din urmă sărutare. Unchiule și scumpă lele, vă las cu suspin și jele, sfatul ce mie miați dat Mercuri, nu l'am ascultat; ci m'am dus și'n sărbătoare la munca obositoare, și eacă ce am dobândit: am fost sub pământ zdrobit; Dumnezeu fie cu voi, apere-vă de nevoi, dați-mi vorbă de iertare cea din urmă sărutare! Oh! maica lui Dumnezeu știu că te-am vetețat greu, că'n ziua nașterii tale — sărbătoarea cea mai mare; am ieșit la muncă grea, pentru lăcomia mea. Roagă-te fiului tău, să-mi ierte acest păcat greu; și să mă așeze în Rai unde nu-i muncă cu vai, ci e locu fără chin, să-l domnesc în veci, amin!

Cluj, 24 Septemvrie 1904 (ziua îngropării).

Iacob Murēsan.

— **Avis.** Adunarea cercuală a despărțământului »Hida-Huedin« al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, neputându-se ținea în 4 Septemvrie a. c. se convoacă de nou în Hida (Hidalmás) pe 16 Octomvrie st. n. 1904 pe lângă același program. Banffy-Huedin, 7 Septemvrie 1904. Ioan Pop, director al despărțământului. Dr. Andreiu Pop, notar.

— **Moș Pantea.** Zilele trecute a murit în Câmpeni economul Mihail Pantea în etate de 110 ani. Cu câte-va zile înainte de moarte moș Pantea era încă voinic, eșise la câmp călare. A fost căsătorit de mai multe-ori, având douăzeci și cinci copii, dintre cari trăiesc încă nouă. În întreagă vieța sa moș Pantea n'a gustat tutunul.

CĂRȚI NOUE ȘI REVISTE

— **»Despre răul concubinagiului în poporul nostru«** — și câte-va cuvinte despre îmbrăcăminte și lux, de *Dr. Elefterescu*. — Două cărțile bune pentru popor, fiind-că tratează două teme interesante. Concubinagiul nimicește moralitatea, ear luxul aduce cu sine sărăcia în popor. Recomandăm cu căldură aceste cărțile.

— **Harnicul profesor dela preparandia din Blaj, I. F. Negruțiu**, a scos de sub tipar două cărți didactice: *Constituțiunea patriei, sau drepturile și datorințele cetățenilor, pentru școlile populare* (prețul 36 fileri), și o carte cu *același titlu*, destinată pentru școlile civile, institutele pedagogice, pentru învățători și privați (prețul 1 coroană). — Amândouă cărțile sunt aprobate de P. V. Consistor Metropolitan din Blaj. — Recomandăm cetitorilor noștri cărțile acestea, din cari omul învață, cum să-și implinească datorințele de cetățean, și totodată îi arată și drepturile, pe cari poate să le deprindă liber și ori-cine e dator să i-le respecte.

— **Ediția a doua din »Cartea Durerii«** de Episcopul Bougaud, tradusă de Iac. A. Nicolescu, tipărită frumos în noua tipografie românească, »Carmen« din Cluj. Cartea aceasta plină de mângăieri, recomandată cu căldură și de P. Ven. Consistor din Blaj, se estinde pe 232 pag. și costă, broșurată 1 cor. 50 fil.; ear legată foarte frumos în pânză: 2 cor. 50 fil. Se poate căpeta și la administrația Răvașului (Jókai-u. 6).

Posta Redacțiunii.

— **»Unui preot«.** O dacă le-am putea ști noi, ca să-ți răspundem la toate întrebările favorabil, am fi fericiți. Un lucru îți putem comunica. Ajutorul de stat se va împărți, credem, în curând. Pe seama diecesei Lugojului a sosit, trebuie să sosească și la noi. În contra proiectului Berzeviczy de asemenea credem că se va face și în numele bisericii noastre un memorandum; dacă nu se va da un memorad comun, se va da din centrele dieceselor active câte unul. Despre chestia congruietă autonomiei, sinodului, congresului, etc. — ne pare bine că te interesezi, dar noi nu-ți putem da nici o »deslușire liniștitoare«.

D-lui **Ioan L. Mironeanu** în L. Istoria bisericii, atât a bisericii întregi, cât și deosebit a bisericii române gr.-cat. se poate căpăta dela librăria Seminarului în Blaj (Balázsfalva). Părți din istoria bisericii unite a scris frumos dl Dr. Bunea. Cartea despre Ep. *Petru P. Aron*, se poate căpăta și la noi; costă 4 coroane 50 plus porto 40 fileri. Sf. Scriptură, cum o dorești, se află tot în Blaj.

— **»Pescarul și Sultanul«.** D-ta spui curatul adevăr, când ne scrii, că »Pescarul și Sultanul« e *visul* D-tale. Nu ne putem însă mira în deajuns, cum se poate să mai fie și în lumea necăjită de azi așa visuri minunate? Și mai ales nu ne putem mira destul, cum ai putut D-ta să visezi ceea-ce a scris Anton Pan, acum sunt vre-o 80 de ani? Sau doară D-ta ești dintre cei-cred în renașterea în viața aceasta, și îți va fi plesnit în minte într'o bună-dimineață — ori mai bine seară, că ești renașterea lui Anton Pan, și ca atare, te-ai simțit îndreptățit, ca ceea-ce atunci ai scris ca *visul bietului pescar*, astăzi să ne-o trimiți noauă ca visul D-tale, —

adeacă a lui Anton Pan renăscutul. Noi credem, că așa trebuie să fie. Avem motive să credem, că D-ta te ții de grupul celor ce cred în renaștere. Întâi: toți aderenții acestei teorii cred, că sufletul renăscut nu e așa de clar, luminos, ca și cum a fost în lume, sau mai bine nu-și aduce aminte așa de deslușit despre ceea-ce a fost. Acum D-ta, ca Anton Pan — întărești vederile acestea, căci ceea-ce ai scris pe la 1820 ori mai înainte, ca *visul* unui pescar, astăzi crezi că e visul D-tale, și totuși mai bine ai cunoscut și ai scris atunci visul pescarului ca astăzi visul D-tale. Se vede, că și ochii mai slăbesc — tot din pricina renașterii. Când pe la 1820 în visul pescarului ai scris »chisea« azi la 1904 scrii »câtea« și câte minunății toate. Ai uitat apoi turcește, frate Pane! În loc de »colaigele« cum știai odată că se zice pe turcie »lesne vine« azi scrii *Kolairale*; — în loc de »Colai se senda gel«, azi zici »Kolaice-re« — dacă e lesne vino și tu.

Nu știm de ești tânăr încă sau nu — căci nu știm cât trăesc oamenii în renaștere, și nu știm nici când te-ai renăscut, dar îți putem spune cu toată siguranța, că adevărat rămâne pentru D-ta versul *ultim*, cu care ai scris mai mult acum, ca la 1820.

Atunci terminai așa:

»Dracu-și bate joc de om la bătrâneță«.

Acum mai adaugi:

»Pe cum și-a bătut de mine joc în tinereță«.

Bine D-le, dar dacă dracul ș'a bătut joc, de D-ta crezi, că și D-ta îți-ai putea bate joc de noi, trimițându-ne spre publicare o »Povestea vorbii« de Pan, finul Pepelii, — spunând că e un vis al D-tale? Ești prea puțin istet, deși prea îndrăgnet.

— **Cărți românești** se găsesc în Cluj la librăria *Eric Fabritius*, în piață.

— **Un învățăcel** se primește în tipografia »Carmen« a dlui Petru P. Barițiu din Cluj (Strada Ferencz József-út 58).

Distins cu diplomă de onoare.

Bernáth E. Sándor magazin de mașini de cusut și biciclete; deposit de instrumente musicale. Liferantul poștei și telegrafului ung. reg.

Cluj—Kolozsvar (lângă podul Someșului.)

Vind și în rate lunare și garantez 5 ani pentru mărfurile mele. — În atelierul meu mechanic, aranjat cu lumină electrică și motor, fac grabnic și cu preț moderat, reparaturi, suflări cu nichel, emailuri de deosebite culori, în baia și cuptoriul propriu.

Nr. Telefonului 412.

Liste de prețuri ilustrate trimit ori cui.

Cine comandază provocându-se la aceasta foaie asigură oare care % bisericeii române celei noue din Cluj! — 44 (10—)

Cine suferă de **Epilepsie** și stări nervoase, se ceară (nevoie) sgârnciuri broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela »Privil. Schwanen Apotheke«, Frankfurt a. Main. 23—52.

Wilhelm Ignác

ingenieur

Budapesta, VIII. Kender-u. 8.

Primește ori ce fel de

măsurare de pământ,

mappare,

aranjare de posesiune.

După acord marchează linia căii ferate normale ori înguste.

Prețuește moșii, esoperează și valorează patente, pe lângă onorar echitabil.

Ofertele sunt a se trimite la adresa de mai sus.

48—50.

Pentru sezonul de toamnă și iarnă recomandă

NEUMANN M.

liferant c. și reg. de curte

Cluj, (Kolozsvar) Mátyás király tér.

Haine de toamnă și iarnă.

Căpături de tranziție (Double, Ulster, Raglan).

Pardesiuri de toamnă.

Haveloc (cu mâneci și fără mâneci).

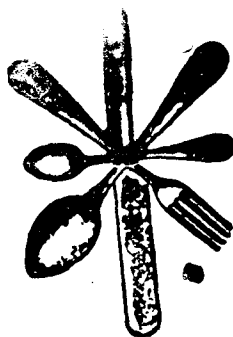
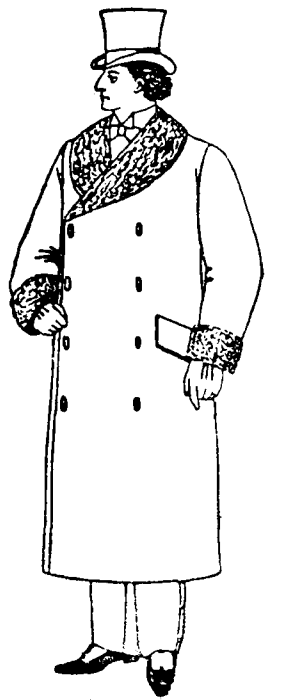
Căpături economice, cupțușite cu stofă, ori cu blană.

Haine negre de salon și frac.

Bunde de călătorie și oraș.

Mare deposit de vestminte pentru copii.

Mustre și liste de prețuri la cerere gratis și franco, — La comanda din provincia ca măsură e destul a trimite o haină veche. 21 (35—)

Gratis! O cumpănă de culină!

Pe prețuri fabulos de ieftine trimit din magazinul meu prea încarcat

mărfurile mele de argint mexican

renumite în toată lumea pentru eselența lor și anume:

6 cuțite de masă de argint mexican
6 linguri » » » » »
6 furcuțe » » » » »
12 cuțite de desert » » » » »

6 furcuțe de desert de argint mexican
1 lingură mare de supă » »
1 lingură mare de lapte » »
2 feșnice elegante de salon » »

46 bucăți la olaltă costă numai **6 fl. 50 cr.**

După ori-ce comandă

bine până la 12¹/₂ chilogr. Argintul mexican e un metal de tot alb (și din lăuntru) pentru a cărui durabilitate și eselență calitate iau răspundere pe 25 ani. — Spediția se face trimițând banii înainte sau cu rambursă din magazinul european

3 fl. 40 cr. cu rambursă un vig de pânză de Scepusia pentru 6 cămeși bărbătești ori femeiești, 90 cm. lat. calitate eselență, garanție pe 6 ani; numeroase recunoștiință.

4 fl. 50 cr. cu rambursă 3 metri de stofă modernă pentru un vestmânt bărbătesc elegant, în culoare după plac.

Pentru 5 coroane trimit 4¹/₂ chlgr (cam 50 bucăți, puțin atinse) de **săpun fin de toaletă**, bine ales din săpun de rose, crini, lapte, scumpie, viorele, rezedă, jasmîn și lăcrimioare. Trimițând banii înainte ori cu rambursă spezează:

21—22 Casa centrală de mărfuri

DENKER JÓZSEF

Budapesta, Hernád u. 54

Janovitz Géza

Atelier de croitorie și mare magazin de vestminte gata, pentru bărbați și copii.

Cluj, Wesselényi M. u. 26. (Casa Economului.)

Efectuește ori ce comandă de haine, după măsură, în timp scurt, dacă se cere chiar și în 24 oare. x x x x x

Ține deposit bogat de haine gata mare parte făcute în atelierul său pentru bărbați și băieți, x x x x

Serviciu prompt.

Croitură elegantă.

Stofe durabile și solid lucrate.

Prețuri moderate. 43 (5 10).

„THE STANDARD“

fundată în anul 1825.

Efectuește

asigurări de viață

pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual	Avere proprie
Cor.: 32,000.000	Cor.: 260,000.000
Dividende solvite	Despăgubiri de viață
Cor.: 170,000.000	Cor.: 520,000.000

Agentura generală pentru Transilvania:

Cluj, strada Ferencz-József nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, strada Kosuth-Lajos nr. 4. în palatul Standard. (Casa proprie).

Centrala generală:

Edimburg. (Anglia.)

57—

Pentru 5 coroane trimit 4¹/₂ chlgr. (cam 50 bucăți, puțin atinse) de **săpun fin de toaletă,**

bine ales din săpun de rose, crini, lapte, scumpie, viorele, rezedă, jasmîn și lăcrimioare. Trimițând banii înainte ori cu rambursă spezează casa centrală de mărfuri Scheffer D. Sándor Budapesta, VIII, Bezerédi-utza 3. szám. (37) 22—24.